

Verklaar bomen heilig en geef ze stemrecht!

Een paar jaar geleden las ik het boek *Het verborgen leven van bomen, wat ze voelen en hoe ze communiceren* van de Duitse ecooloog en boswachter Peter Wohlleben. Sindsdien knuffel ik bomen. Wohlleben beschrijft hoe bomen niet alleen zorgen voor hun nageslacht, maar ook voor hun oude en zieke buren. Ze waarschuwen elkaar voor dreigend gevaar, bijvoorbeeld door een geurstof af te geven waardoor ongewenste insecten de boom mijden. In de communicatie tussen bomen speelt ook het wortelstelsel een cruciale rol, zo legt hij uit. De wortels van een boom reiken ver. In een bos vormen zij een onderling verbonden systeem, waar ook schimmels deel van uitmaken en waarbinnen druk wordt gecommuniceerd. Bomen zijn sociale wezens, net als mensen. En met dezelfde reden: samen staan we sterker. Eén enkele boom is overgeleverd aan weer en wind; veel bomen samen zorgen voor een ecosysteem dat extreme warmte en kou matigt, water op-

slaat en vochtige lucht veroorzaakt, aldus Wohlleben. Elke boom is van waarde en verdient het behouden te blijven. Daarom ondersteunen bomen hun zieke medebomen en voorzien ze deze van voedingsstoffen totdat het beter met de zieken gaat. Over hoe en waarom door dit *wood-wide web* informatie wordt uitgewisseld, weten we nog weinig. Maar Wohlleben vertelt genoeg om bewondering te hebben voor hoe bomen het ecosysteem gezond proberen te houden. Laten we daarom bomen en bossen koesteren en beschermen.

Dat doen we helaas niet met het Sterrebos, naast autofabriek VDL Nedcar in het Limburgse Born. Acht hectare van dit bos is eigendom van de autofabriek. Voor een nieuwe productiehal wil VDL Nedcar daarvan de helft kappen. Actievoerders van Red het Sterrebos hadden zich in de bomen verschanst, maar werden door de politie weggehaald. VDL Nedcar heeft beloofd om 55 oudere bomen te verplaatsen naar het nabijgelegen natuurgebied Wolfrath. Een compromis over de rug van de bomen, die op brute wijze uit hun beschermende netwerk worden losgerukt. Het is onzeker of de bomen de verhuizing zullen overleven. Onze tuinman en mijn ecologen-vrienden vrezen van niet. Op dit moment worden overal in ons land – en daarbuiten – bomen gekapt die menselijke activiteiten in de weg staan: in Heinenoord moeten duizend bomen weg voor

het Windpark Oude Maas; de Amsterdamse binnentuinen verliezen hun bomen aan projectontwikkelaars; voor een evenementterrein in het Amsterdamse Noorderpark moeten 60 bomen wijken; ruim 130 bomen langs de Westerdreef in Almere worden omgehakt vanwege vermeend gevaar bij storm; in Deventer wil men de bomen rondom het Grote Kerkhofplein kappen, omdat ze voor overlast zouden zorgen. Burgers en natuurbeschermers protesteren alom, volkomen terecht, maar meestal zonder resultaat. Er zijn altijd argumenten te bedenken om bomen te kappen. En om ze te laten staan trouwens ook.

Zonder bossen zouden we aan zuurstofgebrek en meer ten onder gaan. Niet eens vanwege zulke argumenten, maar vanuit het besef dat mensen niet langer de natuur naar eigen believen mogen gebruiken of vernielen, zouden we de nonchalante wijze waarop we omgaan met onze leefomgeving liefst vandaag nog moeten stoppen. Omdat bomen net zoveel recht hebben om te leven als wijzelf. Omdat protesteren niet helpt, stel ik voor dat we bomen heilig verklaren en stemrecht geven. Dit was mijn laatste column voor de Levende Natuur. Ik zie uit naar frisse, persoonlijke en uitdagende bijdragen van mijn opvolger!

Noelle Aarts,
prof. Socio-Ecological Interactions

‘Elke boom is van waarde en verdient het behouden te blijven’